

Tilltro till eget lärande

Jenny Lindblom är lärare i matematik vid Torsviks skola på Lidingö. Hon har fortbildat sig inom analys och bedömning och undervisar sedan flera år som klasslärare i åk 1-3.

Inledning

Anledningen till att denna idéutställning kom till var viljan att sprida hur man på ett mycket enkelt sätt kan få elever i åk 1-3 medvetna om sin egen lärandeprocess, känna tilltro till lärandet samt förstå målet med undervisningen. Av erfarenhet har det visat sig svårt att få våra yngre elever engagerade i läroplansmål. Ännu svårare har det varit att i ämnet matematik få samtliga elever att känna tilltro till sitt eget lärande. Bland mål att sträva mot i Lpo-94 läses "Skolan skall i sin undervisning i matematik sträva efter att eleven får tilltro till det egna tänkandet och den egna förmågan att lära sig matematik och att använda matematik i olika situationer". Hur gör vi lärare för att för att få de yngre eleverna i skolan delaktiga i undervisningens mål och syfte?

Metod

En metod som har visat mycket goda resultat då det gäller att öka elevernas tilltro till sitt eget lärande är användandet av värderingsscheman i undervisningen. Genom att eleverna får skatta sig själva före och efter ett moment i matematik synliggörs lärandet för både elev och pedagog. Ett värderingsschema skapas enkelt genom att formulera målen för barnen på ett konkret sätt. Målen visar tydligt att matematikämnet handlar om mer än att bli färdig med sidorna i matematikboken. Det bör inte finnas för många mål på ett och samma värderingsschema och språket ska vara anpassat till elevernas nivå. Genom att t ex i helklass gå igenom de olika val eleven ställs inför underlättas värderandet för lässvaga barn så att även de ges möjlighet till reflektion kring sitt lärande.

Delmål

Eleverna får före ett givet moment i undervisningen ett värderingsschema med enkelt formulerade delmål. På detta schema kryssar eleven i var han/hon anser befinna sig i nuläget. Det kan t ex för varje delmål finnas tre alternativ, såsom "Jag kan", "Jag vill öva mer" och "Detta måste jag lära mig".

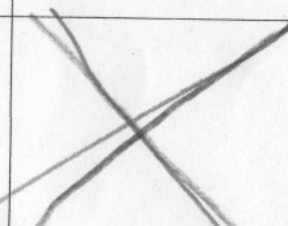
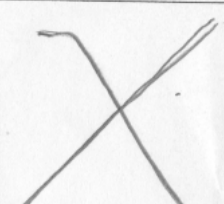
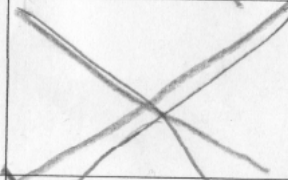
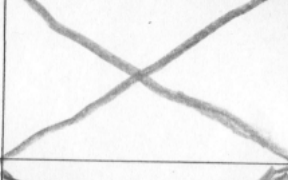
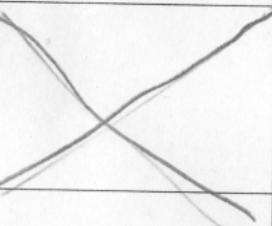

Efter att ett moment i matematikundervisningen har arbetats med får eleverna tillbaka samma värderingsschema som tidigare har delats ut. Nu ska de fylla i detta och värdera sina kunskaper på nytt. Eleverna använder en annan färg på penna än de gjorde vid det första tillfället och de kan tydligt själva se om några kryss denna gång hamnar i en annan kolumn. En elev som ursprungligen kryssade för "Jag vill öva mer" kan nu t ex välja "Jag kan". På detta vis synliggörs lärandet för eleven. Delmålen kan t ex handla om att kunna berätta för sin bäddkompis om den egna lösningsstrategin såväl som att kunna tiokamraterna utantill.

Extra bonus

Genom att du som lärare får ta del av elevernas egna värderingar om matematik synliggörs även vad du kan utveckla och arbeta mer med i undervisningen. Du får en tydlig bild av vilka elever som vill öva mer på vissa moment. Ytterligare en fördel av arbetet med värderingsscheman är att din uppfattning om vilka elever som behöver extra övning inte alltid stämmer med elevernas egna värderingar. Detta ger i sin tur upphov till mycket bra diskussioner om lärande med barnen.

Exempel

Nedan följer ett exempel på värderingsschema från åk 3 som användes före och efter arbete med multiplikation. I exemplet syns t ex att eleven ändrade sin värdering och ansåg sig säker på att kunna berätta om sitt sätt att räkna efter att arbetsområdet var klart.

	Jag kan och är säker på detta	Jag är osäker. Det här vill jag öva mer på	Detta måste jag lära mig
^{kan} Jag berätta för min kompis om mitt sätt att räkna gånger (multiplikation)			
Jag kan dela ett antal klossar i grupper på flera olika sätt			
Jag kan 2:ans, 3:ans, 4:ans och 5:ans tabell utantill			
Jag kan följa mönster och göra egna mönster			

Litteratur

L. Lindström & V. Lindberg (red) (2005), *Pedagogisk bedömning*. Stockholm: HLS Förlag.
 Utbildningsdepartementet (1994). *Kursplaner för grundskolan*